

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Δημιουργός σεναρίου

Νικόλαος Σακελλαράκης

ΜΕΡΟΣ 1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

1.1 Τίτλος σεναρίου

Το τυπογραφικό στοιχείο, η ανατομία του και οι τύποι τυπογραφικών οικογενειών

1.2 Εμπλεκόμενες γνωστικές περιοχές (τάξη εφαρμογής, γνωστικό αντικείμενο, επιστημονικό περιεχόμενο)

Γ' Τάξη ΕΠΑ.Λ, Γραμματογραφία, Το τυπογραφικό στοιχείο και τα χαρακτηριστικά του.

1.3 Προαπαιτούμενες γνώσεις

Απαιτείται από τους μαθητές μια εξοικείωση με τα ομαδοσυνεργατικά έγγραφα (googledocs). Στην β' τάξη οι μαθητές στο μάθημα "Εφαρμοσμένες Τέχνες με Χρήση Η/Υ" έχουν μάθει τα λογισμικά σχεδίασης ανισμάτων Corel Draw ή Adobe Illustrator.

1.4 Συσχέτιση και συμβατότητα με το Πρόγραμμα Σπουδών και το Αναλυτικό Πρόγραμμα

Αντιστοίχιση με το Πρόγραμμα Σπουδών του για το μάθημα της «Γραμματογραφίας» (ΦΕΚ 2321/31-12-1999):

Περιεχόμενο: Ομογένειες τυπογραφικών γραμμάτων και αριθμών

Στόχοι: Να είναι σε θέση οι σπουδαστές να αναγνωρίσουν τα διάφορα μέρη που αποτελούν το γράμμα.

Διδακτικές ενέργειες δραστηριότητες: Ο διδάσκων αφού αναφερθεί εν συντομία στα είδη των τυπογραφικών οικογενειών αναλύει την δομή των στοιχείων, το ύψος, τον οφθαλμό, τις πατούρες, ανιούσες, κατιούσες, κλίση οπτικό βάρος κ.α

Παρατηρήσεις: Γίνεται προβολή διαφανειών και παρουσίαση έντυπου υλικού. ([σελ. 30219](#))

1.5 Πιθανές δυσκολίες, παρανοήσεις

Δεν έχουν παρατηρηθεί πιθανές δυσκολίες ή παρανοήσεις στην διδασκαλία της παρούσας ενότητας.

1.6 Σκοπός του σεναρίου

Η χρήση των ψηφιακών εφαρμογών του συγκεκριμένου σεναρίου, έχει ως στόχο να συμβάλλει στην ενθάρρυνση των μαθητών της ειδικότητας των γραφικών τεχνών να γνωρίσουν και να αλληλοεπιδράσουν με επιτυχημένο, ευρηματικό και πρωτότυπο τρόπο την τυπογραφία, υπό την έννοια της σωστής σελιδοποίησης, αξιοποιώντας προϋπάρχουσες γνώσεις. Ευρηματικό, γιατί για πρώτη φορά οι μαθητές θα έρθουν σε επαφή, θα μάθουν και θα κάνουν εφαρμογές με εννοιολογικούς χάρτες και πρωτότυπο διότι γίνεται χρήση των ΤΠΕ με ομαδοσυνεργατική προσέγγιση. Η ομαδοσυνεργατικότητα έρχεται σε αντίθεση με την συνήθη εξατομικευμένη πρακτική σε μαθήματα που λαμβάνουν μέρος σε αίθουσα με ηλεκτρονικούς υπολογιστές, όπου οι μαθητές κάθονται μόνοι τους ή ανά δύο σε σταθμούς εργασίας.

Η τάξη αποτελείται από δέκαξι (12) μαθητές. Το μικροσενάριο, διάρκειας τριών (3) ωρών, ακολουθεί την διδακτική μέθοδο Presentation Practice Production, στην οποία αρχικά παρουσιάζεται η νέα γνωστική ενότητα, μετέπειτα οι μαθητές εξασκούνται σε δραστηριότητες και στο τέλος δημιουργούν ένα έργο.

Το σενάριο «Το τυπογραφικό στοιχείο, η ανατομία του και οι τύποι τυπογραφικών οικογενειών» χρησιμοποιεί την διερευνητική ομαδοσυνεργατική μέθοδο. Τα φύλλα εργασίας είναι αναρτημένα στο ιστολόγιο blog του καθηγητή.

1.7 Μαθησιακοί γνωστικοί στόχοι

Σε επίπεδο γνωστικού γραμματισμού

- να γνωρίσουν την ορολογία της τυπογραφίας (ανατομία στοιχείων),
- να αντιστοιχήσουν γραμματοσειρές σε κατηγορίες,
- να καταγράψουν οικογένειες γραμμάτων με κοινά χαρακτηριστικά,
- να συνειδητοποιήσουν τη χρήση των κανόνων της τυπογραφίας στις γραφικές τέχνες,
- να επικοινωνήσουν την τυπογραφική γλώσσα καλλιεργώντας δεξιότητες χρήσιμες στο σχεδιαστικό μέρος της.
- να εξασκηθούν στον σχεδιασμό αφίσας, κάνοντας χρήση των κανόνων σύνθεσης,
- να συνειδητοποιήσουν την σημαντικότητα της «καλής τυπογραφίας» σε ένα έργο γραφιστικής,

Σε επίπεδο ψηφιακού γραμματισμού

- να εξοικειωθούν με τα συνεργατικά έγγραφα,
- να περιηγούνται στο διαδίκτυο με τρόπο ασφαλή και δημιουργικό,
- να εξασκηθούν στην δημιουργία εννοιολογικών χαρτών στην εφαρμογή popplet,
- να εξασκηθούν στο coreldraw δημιουργώντας αφίσα με τυπογραφικά στοιχεία,

Σε επίπεδο κριτικού γραμματισμού

- να κάνουν καλόπιστη κριτική/αξιολόγηση σε έργα συμμαθητών τους,
- να επιχειρηματολογούν και να σέβονται την προσπάθεια και τον κόπο των δημιουργών,
- να συμμετέχουν ενεργά στην κριτική αξιολόγηση των εργασιών που έχουν παραχθεί.

1.8 Άλλοι στόχοι

Στο σενάριο «Το τυπογραφικό στοιχείο, η ανατομία του και οι τύποι τυπογραφικών οικογενειών» οι μαθητές μαθαίνουν να συνεργάζονται, να προσπαθούν και να αλληλοεπιδρούν μέσω ομάδων, δημοκρατικά, ισότιμα και το πιο σημαντικό δημιουργικά.

1.10 Οργάνωση διδασκαλίας, ρόλος εκπαιδευτικού, υλικοτεχνική υποδομή, διδακτικά μέσα και υλικό

Για τις δραστηριότητες του σεναρίου οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες των τεσσάρων.

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι καθοδηγητικός και υποστηρικτικός.

Η χρονική διάρκεια υλοποίησης του σεναρίου ορίζεται σε τέσσερις διδακτικές ώρες. Η διάρκεια του σεναρίου συμφωνεί με την προτεινόμενη διάρκεια μελέτης του αντίστοιχου θέματος από το αναλυτικό πρόγραμμα καθώς καθώς και με το ωρολόγιο πρόγραμμα της ειδικότητας των γραφικών τεχνών.

Κάθε διδακτική ώρα αντιστοιχεί με μία δραστηριότητα η οποία συνοδεύεται με ένα φύλλο εργασίας.

Τα απαιτούμενα διδακτικά μέσα και διδακτικό υλικό για το εκπαιδευτικό σενάριο είναι:

- Φυλλομετρητής/Browser (Chrome/Firefox/κλπ),
- Ομαδοσυνεργατικά έγγραφα (Googledocs),
- Popplet (on-line εφαρμογή)
- Corel Draw ή Adobe Illustrator (εφαρμογή εγκατεστημένη στους σταθμούς εργασίας)

ΜΕΡΟΣ 2. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

2.1 Περιγραφή διδακτικών και μαθησιακών δραστηριοτήτων – φύλλα εργασίας

1η Διδακτική ώρα

Μετά από μια σύντομη εισαγωγή στο θέμα από τον εκπαιδευτικό, την πρώτη διδακτική ώρα οι μαθητές χωρίζονται σε τέσσερις (4) ομάδες. Οι ομάδες με βάση τα φύλλα εργασίας, ξεκινούν μαθαίνοντας την ορολογία της τυπογραφίας (γραμμή βάσης, γραμμή-κ, ύψος-κ, ανιούσα κοντυλιά) τα οποία έχει μοιραστεί ηλεκτρονικά μέσω των συνεργατικών εγγράφων της Google. Σε έγγραφο google.doc οι μαθητές κατατάσσουν τους πεζούς τυπογραφικούς χαρακτήρες σε επίστιχους, υπόστιχους, υπέρστιχους και αμφίστιχους. Οι μισές ομάδες κάνουν το ελληνικό αλφάβητο και οι άλλες μισές για το λατινικό.

Στην συνέχεια, γίνεται η σύντομη αναφορά των αποτελεσμάτων στην ολομέλεια.

2η Διδακτική ώρα

Την δεύτερη ώρα μοιράζεται το δεύτερο φύλλο εργασίας στο οποίο γίνεται η παρουσίαση της ανατομίας του τυπογραφικού στοιχείου (στύλος-κορμός, οριζόντια μπάρα, ακρεμώννας, κοίλο-εσωτερικό μέρος, κλπ).

Με σαφείς οδηγίες ιστοεξερεύνησης οι ομάδες βρίσκουν εικόνες στο διαδίκτυο με θέμα την ανατομία των στοιχείων (λέξεις κλειδιά: type anatomy, font anatomy, κλπ). Για την συγκεκριμένη δραστηριότητα της αναζήτησης κατάλληλων εικόνων, δίνονται λεπτομερείς (βήμα-βήμα) οδηγίες.

Ακολούθως οι μαθητές καλούνται να δημιουργήσουν σχεδιαστικά στο corel draw ή στο illustrator, εργασία με πέντε (5) τυπογραφικούς χαρακτήρες:

- ένα πεζό στοιχείο επίστιχο,
- ένα πεζό στοιχείο υπόστιχο,
- ένα πεζό αμφίστιχο,
- ένα κεφαλαίο στοιχείο με στύλο και
- ένα κεφαλαίο στοιχείο με μπάρα.

Η δραστηριότητα της πρώτης ώρα, θα τους βοηθήσει στην επιλογή των στοιχείων. Συνεχώς προβάλλεται στον πίνακα ο εννοιολογικός χάρτης που έχει. Ο εκπαιδευτικός υπενθυμίζει εντολές και βοήθα τις ομάδες όταν αυτό ζητηθεί. Αφού ολοκληρώσουν την δημιουργία της αφίσας. Παρουσιάζουν τα αποτελέσματα στην ολομέλεια και γίνεται σχολιασμός.

3η Διδακτική ώρα

Την τρίτη διδακτική ώρα, οι ομάδες των μαθητών μετά από μία σύντομη εισαγωγή από τον εκπαιδευτικό, μελετούν εννοιολογικό χάρτη porplet με θέμα την κατηγοριοποίηση των γραμματοσειρών. Κάθε ομάδα θα έχει ως δραστηριότητα να δημιουργήσει έναν εννοιολογικό χάρτη με έναν τρόπο κατηγοριοποίησης, αυτή τη φορά.

- Η α' ομάδα σύμφωνα με τα είδη απολήξεων.
- Η β' ομάδα σύμφωνα με τους τύπους των γραμμάτων.
- Η γ' ομάδα σύμφωνα με τον σχεδιασμό των γραμμάτων.
- Η δ' ομάδα σύμφωνα με την χρήση των γραμμάτων.

Εάν υπάρχει δυνατότητα να σχηματιστούν περισσότερες ομάδες, αυτές μπορούν να δημιουργήσουν εννοιολογικούς χάρτες σύμφωνα με την ταξινόμηση του Francois Thibaudreau και του Maximillien Vox.

4η Διδακτική ώρα

Την τέταρτη και τελευταία διδακτική ώρα οι ομάδες παρουσιάζουν ξεχωριστά τους εννοιολογικούς χάρτες που έχουν δημιουργήσει.

Αφού ολοκληρωθεί η παρουσίαση, γίνει μία συνοπτική ανακεφαλαίωση και αναφορά στις δραστηριότητες των μαθητών από τον εκπαιδευτικό, ακολουθεί ατομική αξιολόγηση:

Οι μαθητές ατομικά απαντούν σε ένα σύντομο ερωτηματολόγιο αξιολόγησης της ενότητας.

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Όλα τα τυπογραφικά στοιχεία έχουν κάποια κοινά χαρακτηριστικά.

Τα χαρακτηριστικά στοιχεία αυτά είναι τα εξής:

Γραμμή βάσης ή γραμμή στίχου

Γραμμή βάσης είναι μια νοητή γραμμή πάνω στην οποία 'κάθονται' όλα τα γράμματα του στίχου.

Γραμμή-κ (meanline)

Είναι η νοητή γραμμή η οποία εφάπτεται με την κορυφή των περισσότερων πεζών στοιχείων.

Ανιούσα κοντυλιά

Είναι το πάνω κομμάτι ενός πεζού στοιχείου το οποίο εξέχει πάνω από την γραμμή-κ.

Η νοητή γραμμή στην οποία εφάπτονται οι απολήξεις των ανωφερών, ονομάζεται γραμμή κεφαλαίων.

Κατιούσα κοντυλιά

Είναι το κομμάτι ενός πεζού στοιχείου το οποίο εξέχει κάτω από τη γραμμή βάσης.

Η νοητή γραμμή στην οποία εφάπτονται οι απολήξεις των κατωφερών, ονομάζεται κατιούσα γραμμή.

Τα στοιχεία διακρίνονται σύμφωνα με το χώρο που καταλαμβάνουν πάνω σε ένα στίχο σε επίστιχα, υπόστιχα, υπέρστιχα και αμφίστιχα.

- **Επίστιχα** είναι τα στοιχεία που εφάπτονται στη γραμμή βάσης και στη γραμμή-κ (κ)
- **Υπόστιχα** είναι τα στοιχεία που εκτείνονται μόνο κάτω από τη γραμμή βάσης (γ)
- **Υπέρστιχα** είναι τα στοιχεία εκείνα που εκτείνονται μόνο πάνω από τη γραμμή βάσης (δ)
- **Αμφίστιχα** είναι τα στοιχεία που εκτείνονται συγχρόνως πάνω από τη γραμμή-κ και κάτω από τη γραμμή βάσης (ζ)

Δραστηριότητα ομάδας α'

Στο συνεργατικό έγγραφο google.doc που θα βρείτε [εδώ](#), τα πεζά-μικρά στοιχεία του ελληνικού αλφαβήτου θα τα χωρίσετε σε τέσσερις (4) κατηγορίες:

- επίστιχα,
- υπόστιχα,
- υπέρστιχα,
- αμφίστιχα.

Σε κάθε κατηγορία θα συνδέσετε τα αντίστοιχα τυπογραφικά στοιχεία (πχ. Τα επίστιχα θα έχουν το ε, ι, κ, κλπ).

Δραστηριότητα ομάδας β'

Στο συνεργατικό έγγραφο google.doc που θα βρείτε [εδώ](#), τα πεζά-μικρά στοιχεία του λατινικού-αγγλικού αλφαβήτου θα τα χωρίσετε σε τέσσερις (4) κατηγορίες:

- επίστιχα,
- υπόστιχα,
- υπέρστιχα,
- αμφίστιχα.

Σε κάθε κατηγορία θα συνδέσετε τα αντίστοιχα τυπογραφικά στοιχεία (πχ. Τα επίστιχα θα έχουν το c, e, m, κλπ).

Δραστηριότητα ομάδας γ'

Στο συνεργατικό έγγραφο google.doc που θα βρείτε [εδώ](#), τα πεζά-μικρά στοιχεία του ελληνικού αλφαβήτου θα τα χωρίσετε σε τέσσερις (4) κατηγορίες:

- επίστιχα,
- υπόστιχα,
- υπερστιχα,
- αμφίστιχα.

Σε κάθε κατηγορία θα συνδέσετε τα αντίστοιχα τυπογραφικά στοιχεία (πχ. Τα επίστιχα θα έχουν το ε, ι, κ, κλπ).

Δραστηριότητα ομάδας δ'

Στο συνεργατικό έγγραφο google.doc που θα βρείτε [εδώ](#), τα πεζά-μικρά στοιχεία του λατινικού-αγγλικού αλφαβήτου θα τα χωρίσετε σε τέσσερις (4) κατηγορίες:

- επίστιχα,
- υπόστιχα,
- υπερστιχα,
- αμφίστιχα.

Σε κάθε κατηγορία θα συνδέσετε τα αντίστοιχα τυπογραφικά στοιχεία (πχ. Τα επίστιχα θα έχουν το c, e, m, κλπ).

2° ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ανατομία Στοιχείων

Στύλος ή κορμός

Η βασική κοντυλιά ενός στοιχείου, συνήθως οι κύριες κάθετες ή πλάγιες γραμμές ενός στοιχείου.

Οριζόντια μπάρα

Οι οριζόντιες γραμμές ενός στοιχείου

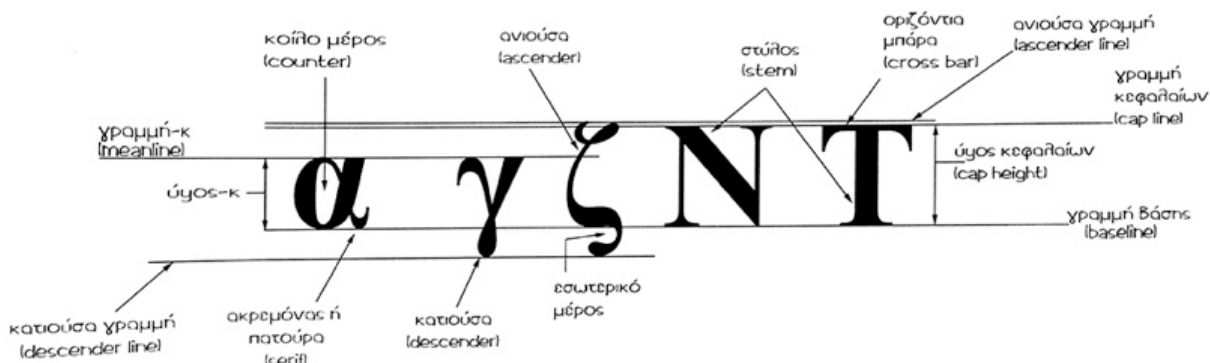

Ακρεμώνας ή πατούρα ή απόληξη

Η ουρά που εξέρχεται από την κορυφή ή τη βάση των κυρίων γραμμών ενός γράμματος.

Δεν έχουν όλοι οι τυπογραφικοί χαρακτήρες ακρεμώνες.

Αυτοί που έχουν ονομάζονται 'στοιχεία με ακρεμώνες' (serif) και αυτοί που δεν έχουν ονομάζονται 'στοιχεία χωρίς ακρεμώνες' (sans serif).

Κοίλο μέρος

Είναι το κομμάτι ενός στοιχείου το οποίο περικλείεται από κάποια γραμμή.

Κοίλα μέρη έχουν, για παράδειγμα, τα στοιχεία α, δ.

Εσωτερικό μέρος

Το εσωτερικό μέρος των απολήξεων των πεζών στοιχείων, το οποίο καταλήγει σε κλειστό σχήμα. Για παράδειγμα, εσωτερικά μέρη έχουν τα στοιχεία ζ, ξ.

Δραστηριότητα κοινή για όλες τις ομάδες

1. Αναζητήσετε στο διαδίκτυο εικόνες με θέμα την ανατομία των στοιχείων, με τις λέξεις κλειδιά:
type anatomy, font anatomy, anatomy of a typeface, anatomy of typography.
2. Στο google drive θα δημιουργήσετε έναν φάκελο με την ονομασία «Ανατομία τυπογραφικών χαρακτήρων»
3. Εκεί θα αποθηκεύσετε 3-4 εικόνες που θεωρείτε ότι έχουν «απλό» και «καθαρό» σχεδιασμό.
4. Αφού πρώτα ολοκληρώσετε την δραστηριότητα αυτή, κάθε ομάδα θα προχωρήσει στην επόμενη όπως περιγράφεται ακολούθως:

Δραστηριότητα για τις ομάδες (α', β')

Στο corel draw να δημιουργήσετε αρχείο με πέντε (5) λατινικούς τυπογραφικούς χαρακτήρες, όπως στο παράδειγμα της πιο πάνω εικόνας, με:

- ένα πεζό στοιχείο επίστιχο,
- ένα πεζό στοιχείο υπόστιχο,
- ένα πεζό αμφίστιχο,
- ένα κεφαλαίο στοιχείο με στύλο και
- ένα κεφαλαίο στοιχείο με μπάρα.

1. Αποθηκεύστε το έγγραφο του coreldraw/illustrator στο «σύννεφο» (google drive) με ονομασία «Poster Font Anatomy» (στον φάκελο που έχετε δημιουργήσει στο προηγούμενο βήμα).
2. Μην ξεχνάτε να αποθηκεύετε συχνά-πυκνά το αρχείο (File>Save>τοποθεσία google drive)
3. Το συνεργατικό έγγραφο που έχετε δημιουργήσει την προηγούμενη ώρα, θα σας βοηθήσει στην επιλογή των στοιχείων.

Δραστηριότητα για τις ομάδες (α', β')

Στο corel draw να δημιουργήσετε αρχείο με πέντε (5) ελληνικούς τυπογραφικούς χαρακτήρες, όπως στο παράδειγμα της πιο πάνω εικόνας, μέ:

- ένα πεζό στοιχείο επίστιχο,
 - ένα πεζό στοιχείο υπόστιχο,
 - ένα πεζό αμφίστιχο,
 - ένα κεφαλαίο στοιχείο με στύλο και
 - ένα κεφαλαίο στοιχείο με μπάρα.
4. Αποθηκεύστε το έγγραφο του coreldraw/illustrator στο «σύννεφο» (google drive) με ονομασία «Poster Font Anatomy» (στον φάκελο που έχετε δημιουργήσει στο προηγούμενο βήμα).
 5. Μην ξεχνάτε να αποθηκεύετε συχνά-πυκνά το αρχείο (File>Save>τοποθεσία google drive)
 6. Το συνεργατικό έγγραφο που έχετε δημιουργήσει την προηγούμενη ώρα, θα σας βοηθήσει στην επιλογή των στοιχείων.

3^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Μελετήστε τον εννοιολογικό χάρτη με θέμα την κατηγοριοποίηση των γραμματοσειρών που θα βρείτε [εδώ](#).

Κάθε ομάδα έχει ως δραστηριότητα την δημιουργία ενός εννοιολογικού χάρτη.

1. Δημιουργήστε έναν φάκελο στην επιφάνεια εργασίας με τίτλο (πχ. Ομάδα α' «είδη απολήξεων»).
2. Μέσα στον φάκελο που δημιουργήσατε στο βήμα 1 ακολούθως θα δημιουργήσετε υποφακέλους, όσες και οι υποκατηγορίες για κάθε ταξινόμηση (πχ. η ομάδα δ' ανάλογα με την «χρήση των γραμμάτων» θα έχει τέσσερις υποφακέλους: κειμένου, διαφήμισης, χειρόγραφες και διακοσμητικές).
3. Θα περιηγηθείτε στο διαδίκτυο αναζητώντας γραμματοσειρές που να κατατάσσονται στον αντίστοιχο τύπο κατηγοριοποίησης.
www.fonts.com
www.toptal.com
www.designishistory.com
lisagarnerdesign.co.uk
www.behance.net
4. Μέσα σε κάθε φάκελο θα αποθηκεύετε τις εικόνες με τις γραμματοσειρές που εντάσσονται στην συγκεκριμένη κατηγορία. Κάθε κατηγορία να έχει τουλάχιστον 3-4 γραμματοσειρές.
5. Σύνδεσμοι που θα έχουν συγκεντρωμένες γραμματοσειρές:
www.fonts.com
www.fontsquirrel.com

www.dafont.com

www.1001fonts.com

6. Στην εφαρμογή popplet, θα δημιουργήσετε έναν εννοιολογικό χάρτη:

- η α' ομάδα με τα «είδη απολήξεων»,
- η β' ομάδα με τους «τύπους των γραμμάτων»,
- η γ' ομάδα με τον «σχεδιασμό των γραμμάτων»,
- η δ' ομάδα με την «χρήση των γραμμάτων».

4^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Απαντήστε το ερωτηματολόγιο αξιολόγησης ενότητας που θα βρείτε [εδώ](#).

2.2 Συνοπτικό περίγραμμα διδακτικής διαδικασίας

α/α	Τίτλος δραστηριότητας	Φύλλο / α εργασίας ανά δραστηριότητα	Χρόνος (λεπτά)	Διδακτική τεχνική	Διδακτικό – εποπτικό υλικό
1	Ορολογία τυπογραφίας	Παρέχεται	45'	Ομαδοσυνεργατική	Projector, google docs
2	Η ανατομία του στοιχείου	Παρέχεται	45'	Ομαδοσυνεργατική	Corel Draw
3	Κατηγοριοποίηση στοιχείου	Παρέχεται	45'	Ομαδοσυνεργατική	Popplet
4	Παρουσίαση εργασιών – Αξιολόγηση	-	45'	Κριτικός αναστοχασμός	Projector

ΜΕΡΟΣ 3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

3.1 Αξιολόγηση μαθητών

Στο τέλος της τέταρτης ώρας οι μαθητές παρουσιάζουν τις εργασίες τους όπου και πραγματοποιείται ανατροφοδοτική συζήτηση και κριτική. Οι μαθητές αυτοαξιολογούνται, αποκτούν εμπειρία σε θέματα κριτικής και εποικοδομητικής αξιολόγησης έργων. Μαθαίνουν να εκφράζονται χωρίς να διατυπώνουν σκέψεις που προσβάλουν συμμαθητές τους και συνειδητοποιούν ότι η αξιολόγηση γίνεται με στόχο την συνεχή βελτίωση και την αποφυγή λαθών στο μέλλον.

3.2 Αξιολόγηση σεναρίου

Το διδακτικό αυτό σενάριο προκάλεσε το ενδιαφέρον των μαθητών, τους έδωσε την ευκαιρία να προσεγγίσουν το μάθημα τις γραμματογραφίας μέσα από ένα πρίσμα, διαφοροποιημένο από την παραδοσιακή-δασκαλοκεντρική διδασκαλία. Η εργασία σε ομάδες τους προκάλεσε το ενδιαφέρον, προσαρμόστηκαν γρήγορα στην αξιοποίηση των ΤΠΕ και ολοκλήρωσαν όλες τις προβλεπόμενες ομαδικές δραστηριότητες. Ο βαθμός συνεργασίας των μαθητών μέσα στις ομάδες ήταν αρκετά ικανοποιητικός, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι μαθητές δεν είχαν προηγούμενη εμπειρία. Η ποιότητα και η αισθητικά αρτιότητα των έργων των μαθητών, κρίνεται επίσης ικανοποιητικός.

ΜΕΡΟΣ 4. ΕΠΕΚΤΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Το εκπαιδευτικό σενάριο έχει σχεδιαστεί με modular-σπονδυλωτή λογική. Κάθε διδακτική ώρα έχει σχέση με τις υπόλοιπες ώρες, με μία ακολουθία η οποία όμως μπορεί να προσαρμοστεί και να τροποποιηθεί από τον εκπαιδευτικό. Για παράδειγμα εναλλακτικά την δεύτερη ή την Τρίτη ώρα οι μαθητές θα μπορούσαν στην εφαρμογή toastline να δημιουργήσουν μία χρονο-γραμμή συγκεκριμένων τυπογραφικών οικογενειών. Επίσης, μπορεί να συνδυαστεί και να συνυπάρξει με μικρές αλλαγές σε ένα σενάριο διαθεματικό της ειδικότητας και πιο συγκεκριμένα με το μάθημα της «Ιστορίας της Τέχνης» και πως το τυπογραφικό στοιχείο και η τυπογραφία γενικότερα παρουσιάζεται μέσα από το κίνημα του Bauhaus.

ΜΕΡΟΣ 5. ΠΗΓΕΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών μαθήματος «Γραμματογραφίας»

Ωρολόγιο πρόγραμμα ειδικότητας

Βιβλίο μαθητή

Β' ΜΕΡΟΣ. ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ

1. Υλοποιήθηκε το σενάριο σύμφωνα με το σχεδιασμό και τους στόχους του;

Το σενάριο υλοποιήθηκε με επιτυχία καθώς με τους στόχους να έχουν επιτευχθεί στο σύνολό τους. Το βασικό πρόβλημα ήταν ότι το σενάριο πραγματοποιήθηκε στο τέλος του σχολικού έτους, ένα διάστημα όπου το ενδιαφέρον των μαθητών των ΕΠΑΛ είναι περιορισμένο.

Οι μαθητές δραστηριοποιήθηκαν στο σύνολό τους, ενώ του εκπαιδευτικού ήταν συμβουλευτικός και διευκολυντικός. Οι μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκε ήταν η ομαδοσυνεργατική και ο κριτικός αναστοχασμός.

Πρέπει ακόμη να επισημανθεί ότι η διδακτική αυτή πρόταση εφαρμόστηκε σε τμήμα επαγγελματικού λυκείου, στο οποίο διδάσκω και αποτελείται από δώδεκα (12) μαθητές. Η υλοποίηση του σεναρίου πραγματοποιήθηκε ομαλά πέρα από τις δυσκολίες που παρουσιάστηκαν και αναφέρονται στην συνέχεια.

2. Προκάλεσε το ενδιαφέρον των μαθητών

Το διδακτικό αυτό σενάριο προκάλεσε το ενδιαφέρον των μαθητών, για τους ακόλουθους λόγους:

- έδωσε την ευκαιρία στους μαθητές να προσεγγίσουν το μάθημα τις γραμματογραφίας μέσα από ένα νέο πλαίσιο, διαφοροποιημένο από την παραδοσιακή-δασκαλοκεντρική διδασκαλία.
- οι μαθητές σε αρκετό βαθμό μπόρεσαν να δημιουργήσουν.
- η εργασία σε ομάδες προκάλεσε το ενδιαφέρον τους.
- οι μαθητές προσαρμόστηκαν γρήγορα στην αξιοποίηση των ΤΠΕ, ολοκληρώνοντας όλες τις ομαδικές δραστηριότητες.
- οι οδηγίες βήμα-βήμα για τις δραστηριότητες στα φύλλα εργασίας βοήθησαν τους μαθητές στην επίτευξη των στόχων του μαθήματος.

3. Συμμετείχαν οι μαθητές ενεργητικά στη διδακτική διαδικασία;

- Οι περισσότεροι μαθητές συμμετείχαν ενεργά στο μάθημα.
- Οι ομαδικές εργασίες προκάλεσαν το ενδιαφέρον και ενθουσίασαν τους μαθητές.
- Η εμπλοκή των μαθητών στις ομαδικές δραστηριότητες κρίνεται θετικά.
- Πραγματοποιήθηκαν δημιουργικές δραστηριότητες πάνω στους εννοιολογικούς χάρτες.
- Οι μαθητές παρουσίασαν το έργο τους στην ολομέλεια της τάξης.
- Το σενάριο μπορεί να χαρακτηριστεί ως επιτυχημένο.
- Υπήρξε δημιουργική και ενεργός συμμετοχή των μαθητών
- Αρκετοί μαθητές ζήτησαν να ξαναγίνουν ομαδοσυνεργατικά μαθήματα,

4. Ποιες δυσκολίες παρουσιάστηκαν;

Οι μαθητές δεν ήταν εξοικειωμένοι με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο διδασκαλίας. Εξ' αρχής έπρεπε να πειστούν να ακολουθήσουν την νέα μέθοδο. Οι εφαρμογές με εντολές στα αγγλικά, αποτέλεσαν αντικείμενο συζήτησης. Έπρεπε να πειστούν ότι σε ένα επαγγελματικό πλαίσιο, θα είναι αναγκασμένοι να εργαστούν σε προγράμματα με menu εντολών στα αγγλικά.

Το σενάριο υλοποιήθηκε στο Εργαστήρι Πληροφορικής. Υπήρξε πρόσβαση στο διαδίκτυο, αν και κατά διαστήματα το σχολικό δίκτυο είχε διακοπές σύνδεσης με το διαδίκτυο.

Το κομμάτι του σεναρίου όπου αντιμετωπίστηκαν δυσλειτουργίες ήταν η κατηγοριοποίηση των στοιχείων στο porplet το οποίο απαιτεί την εγκατάσταση του flash player. Μόνο συγκεκριμένοι φυλλομετρητές το είχαν εγκατεστημένο, γεγονός το οποίο προκάλεσε μία καθυστέρηση στην έναρξη της δραστηριότητας.

Οι ομάδες ολοκλήρωσαν τις δραστηριότητες που τους είχαν ανατεθεί και παρουσίασαν τα έργα τους στην ολομέλεια της τάξης.

Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι το μάθημα πραγματοποιήθηκε τις πρώτες ώρες. Δύο (2) μαθητές απουσίαζαν, ενώ τρεις (3) μαθητές ήρθαν αργοπορημένοι την 2^η και 3^η ώρα. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να σχηματιστούν δύο ομάδες των τεσσάρων (4) αρχικά, αντί των τριών (3). Οι αργοπορημένοι μαθητές εντάχθηκαν στις ήδη σχηματισμένες ομάδες.

5. Αν σχεδιάζατε πάλι το σενάριο θα το αλλάζατε όλο ή επί μέρους στοιχεία του και ποια; Αιτιολογείστε και γράψτε τα αναλυτικά.

Θα βεβαιωνόμουν ότι οι δικτυακές εφαρμογές μπορούν να χρησιμοποιηθούν από όλες τις μονάδες εργασίας. Κάποιες δραστηριότητες θα τις τροποποιούσα ως προς τον βαθμό δυσκολίας, ανάλογα με το επίπεδο γνώσης των μαθητών είτε θα τις απλοποιούσα είτε θα τις σχεδιάζα να είναι περισσότερο απαιτητικές. Εν κατακλείδι, και παρά τις όποιες ενδογενείς δυσκολίες λειτουργίας των επαγγελματικών λυκείων, κρίνω ότι προκλήθηκε το ενδιαφέρον των μαθητών και όλοι οι στόχους επιτεύχθηκαν.

6. Σε τι σας ωφέλησε ως εκπαιδευτικό ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και ο αναστοχασμός στο σενάριο;

Ο σχεδιασμός βοήθησε στην διαφοροποίηση της διδασκαλίας και την μετατόπισή της σε δημιουργικά μονοπάτια καθώς και στην αναζήτηση δημιουργικών σεναρίων διδασκαλίας με καινοτόμους μεθόδους προσέγγισης της γνώσης. Επιπρόσθετα, διαπιστώθηκε κατά την φάση της υλοποίησης ότι βελτιώνεται το κλίμα ανάμεσα στους μαθητές, μέσω των ομαδικών δραστηριοτήτων και αφομοιώνουν την γνώση πιο εύκολα. Η δημιουργική αξιοποίηση των ΤΠΕ μέσω ομαδικών και συνεργατικών δραστηριοτήτων, προκαλεί την συμμετοχή των μαθητών με θετικά διαπιστωμένα αποτελέσματα μέσω αξιολόγησης.

Ο αναστοχασμός αποτελεί μία διαδικασία που βοηθά τον εκπαιδευτικό να δει κριτικά τον ρόλο του μέσα στην τάξη. Τον τοποθετεί σε μία διαδικασία προβληματισμού η οποία τον ωθεί σε μια συνεχιζόμενη μεθοδολογία αναθεώρησης και βελτίωσης της διδακτικής του πρακτικής.